

Pasningsvejledning for buskhalemus

1. Dyreart

Buskhalemus (*Sekeetamys calurus*)

2. Fuldvoksen størrelse

Længden er 10-13 cm plus en tilsvarende lang hale. Vægten er normalt 75-100 g.

3. Forventet levealder

Buskhalemus bliver typisk 4-5 år i fangenskab. Hanner bliver tilsyneladende ofte ældst.

4. Anbefalet størrelse og indretning af anlæg eller bur

Buskhalemus er normalt skumrings- og nataktive. Lever i et meget klipperigt miljø og bruger revner og sprækker mellem klipper og sten som skjul. De skal holdes mindst to sammen.

De holdes bedst i et bur med loft af trådnet og 2-3 afskærmede sider, og med en størrelse på minimum H70 x D50 x B80 cm for to individer. Arealet øges med ca. 10-20 % per ekstra individ.

Anlægget indrettes godt i højden med masser af klatremuligheder, samt masser af skjul i form af sten, klipper, grene, rødder, rør, krukker, trækasser o.l. En sovekasse, hø til foring samt gnavemateriale skal altid være tilgængeligt. Bundlaget skal bestå af materialer, der ikke støver meget, f.eks. træflis, spåner, muldjord, sand o.l. (aldrig savsmuld). Undgå støj, røg og træk samt inventar af plastik, da dyrene ved gnævning kan risikere at indtage det.

5. Særlige pasningsbehov, herunder særlige krav til temperaturforhold

Buskhalemus trives fint ved stuetemperatur. Dvale forekommer til tider hos vilde individer ved lav fødetilgængelighed. Pelsen skal jævnligt renses for skidt og fedt via et sandbad. En tung skål med høje sider og et par centimeter chinchillasand skal gives mindst et par gange ugentligt, men gerne oftere.

Buskhalemus har et naturligt lavt væskebehov, men frisk vand skal altid være tilgængeligt, og udskiftes minimum hver 2. dag, hvor beholderen også rengøres grundigt. Foderrester og synlige ekskrementer fjernes dagligt, bundlaget udskiftes, og anlægget rengøres ugentligt. Frisk hø til foring skal gives et par gange ugentligt. Læg lidt af redematerialet tilbage efter grundig rengøring, så noget af dyrenes dufte bevares.

6. Stimulering og behov for motion

Gem forskellige foderemner, så dyrene aktiveres og stimuleres ved at lede og få fat i det. Pelsbidning kan skyldes stress og manglende stimuli, hvorfor de skal have ro og masser at beskæftige sig med. Dyrene er generelt fredelige, men kan blive aggressive ved stress og forskrækkelse. Buskhalemus kan trænes til at blive trygge ved håndtering, men vil normalt ikke blive helt tamme. Træning kan være en stimulerende aktivitet og en fordel ved indfangning/håndtering. De skal håndteres roligt med hul hånd, aldrig i halen. Hvis helt nødvendigt, kan der kortvarigt holdes ved haleroden, mens der støttes under.

Buskhalemus er aktive, adrætte og dygtige til at klatre, hvorfor det er vigtigt med masser af bevægelses- og klatremuligheder. Et løbehjul (med fast bund) kan bruges som supplement til (aldrig som erstatning for) et ellers rummeligt anlæg. Tamme individer kan under opsyn motionere uden for buret, hvor de ikke må kunne fastklemmes eller undslippe gennem huller og sprækker, og ikke har adgang til giftige planter eller ledninger.

7. Fodring

Buskhalemus spiser primært hvirvelløse dyr og lidt plantemateriale. Dagligt gives en proteinrig frøblanding, lidt insekter (melorme, græshopper o.l.), frisk hø og lidt grønt (aldrig rå bønner og kartofler). Kogt æg kan gives i ny og næ. Proteinrige emner er især vigtigt for drægtige og diegivende hunner. Undgå vandholdigt frugt og grønt, da buskhalemus dårligt tåler det. Rosiner, solsikkefrø, jordnødder og andre sukker- og fedtholdige emner bør kun gives som godbid. Usprøjtede grene (undgå nåletræer) bør altid være tilgængeligt som gnavemateriale sammen med en mineral/salt- og kalksten. Vitamintilskud gives i pulverform over foderet. Frisk vand skal altid være tilgængeligt. Buskhalemus laver madforråd, som skal tjekkes jævnligt.

8. Sociale behov

Buskhalemus er relativt sociale, hvorfor de bør holdes mindst to sammen (kun han og hun sammen, hvis der ønskes yngel). Individuer, der er vokset op sammen, vil typisk være lettest at holde sammen. Duft og stampen bruges i artsfællers kommunikation, og individer, der trives sammen, vil ofte ses soignere hinandens pels.

Buskhalemus er tilsyneladende mere tolerante over for hinanden end andre ørkenrottearter, men det anbefales altid at lade dem vænne sig til hinanden, før de sættes sammen. Mangel på en passende tilvænning kan lede til aggression, slåskampe og evt. dødsfald. Tilvænningsen sker bedst i et anlæg med en skillevæg i trådnet, hvor dyrene jævnligt flyttes mellem de to dele. Tegn på, at parret har accepteret hinanden, er, når de ikke udviser aggression, er afslappede ved flytning, sover på hinandens soveplads og forsøger at pelssoignere hinanden. Hold efter sammensætning et skarpt øje med om parret kan enes. De skal altid have tilstrækkelig plads og skjul til at undslippe hinanden. Buskhalemus bør kun holdes med egne artsfæller.

9. Formering, yngelpleje og eventuel neutralisation

Buskhalemus kan yngle året rundt i fangenskab. Hunner kommer i brunst ca. hver 4. dag. Parringsseancen, der kan vare flere timer, involverer, at hannen stamper med bagbenene og jager hunnen rundt mellem parringerne, hvorfor der skal være rigeligt skjul, så hunnen kan undslippe. For succesfuld yngel skal anlægget være rummeligt og føden proteinrig og fedtfattig. Hunnen kan genparres umiddelbart efter at have født, så hannen skal fjernes før fødslen, så hun ikke stresses og da kan finde på at æde ungerne. Giv ynglende hunner masser af ro, og giv masser af hø til reden op til fødslen. Drægtighedsperioden er 20-25 dage, kuld størrelsen er typisk 3-4 unger (op til 9), som fravænes ca. 4-5 uger gamle og bliver kønsmodne i 2-3-måneders-alderen. Ungerne er dog først fuldt udvoksede i 6-måneders-alderen, hvorfor det først anbefales at yngle på dem her. Ungerne må tidligst fjernes som 6 uger gamle. Kønsmodne unger bør adskilles fra deres forældre for at undgå slåskampe.

10. Typiske tegn på sygdom og nedsat trivsel

Typiske tegn på sygdom er sløvhed og diarré, ofte grundet for fedt- og vandholdig kost. Rigtig kost og gnavemateriale er vigtigt for at sikre naturligt tandslid. De kan udvikle kræftknuder, og tjek især duftkirtlen på maven. Dyr lægen kan evt. operere sådanne knuder væk. Buskhalemus (især unge og stressede) kan smittes med den dødelige sygdom, Tyzzer's disease, hvis symptomer er dårlig pels, sløvhed, nedsat appetit og diarré. Ved tegn herpå fjern straks det syge individ fra gruppen og søg straks dyrlæge. Luftvejsinfektioner forårsages af træk, støvet bundmateriale, utilstrækkelig ventilation og dårlig hygiejne, og symptomerne er snue, nys, besværet vejrtrækning (evt. med klikkelyde). Opsøg dyrlægen ved tegn på luftvejsinfektion.

Øvrige informationer

Buskhalemus (*Sekeetamys calurus*) lever i det nordøstlige Afrika og Mellemøsten i meget klipperige ørkenområder. Buskhalemus er naturligt sjældne i naturen, men anses ikke som truede. Buskhalemusen er relativt ny som familiedyr. Den egner sig dog ikke som kæledyr, da den ikke sidder stille ret længe ad gangen. Foto: Klaus Rudloff

Slutblok

Udarbejdet af Dyrenes Beskyttelse (www.dyrenesbeskyttelse.dk) i samarbejde med Dansk Primat Sammenslutning - Foreningen for Exotiske Pattedyr (www.aber.dk).

Pasningsvejledningen indeholder generel information om pasning af en dyreart/dyregruppe. Yderligere oplysninger kan findes på biblioteket eller på ovennævnte og andre hjemmesider. Pasningsvejledningens faglige indhold er godkendt af Rådet vedrørende hold af særlige dyr den 6.12.2013 i henhold til bekendtgørelse om erhvervsmæssig handel med dyr.